

Ondernemingsrecht, Herziening van de Wcam en het collectief actierecht

Vindplaats:	Ondernemingsrecht 2011/60	Bijgewerkt tot:	07-07-2011
Auteur:	B.J. de Jong		

Herziening van de Wcam en het collectief actierecht

1 Inleiding

Op 14 februari 2011 is een voorontwerp gepubliceerd van een wetsvoorstel tot wijziging van de Wet collectieve afwikkeling massaschade.^[1] Dit ontwerpvoorstel voorziet in diverse aanpassingen van de Wet collectieve afwikkeling massaschade (Wcam), die is neergelegd in art. 7:907-910 BW en art. 1013-1018 Rv. De Wcam biedt kort gezegd de mogelijkheid om een (schikkings)overeenkomst op verzoek van een belangenorganisatie en een vermeende schadeveroorzaker door het Hof Amsterdam verbindend te laten verklaren voor alle personen aan wie de schade is veroorzaakt.

Uit een evaluatie^[2] van de Wcam was gebleken dat er behoefte is aan aanvullende maatregelen ter vergroting van de onderhandelingsbereidheid van partijen en ter ondersteuning van de totstandkoming van een collectieve schikking. Van regeringszijde werd daarbij gedacht aan de mogelijkheid van een prejudiciële procedure bij de Hoge Raad en de mogelijkheid tot het houden van een preprocesuele comparitie. Een regeling voor een prejudiciële procedure is opgenomen in een afzonderlijk wetsvoorstel,^[3] dat ik hier niet zal bespreken. Het wetsvoorstel tot wijziging van de Wcam voorziet in de invoering van een preprocesuele comparitie en brengt op enkele technische punten verbeteringen aan in de Wcam. Het wetsvoorstel bevat bovendien nog 'smokkelwaar', omdat ook het collectief actierecht wordt aangepast. In het bijzonder wordt voor belangenorganisaties die ex art. 3:305a BW procederen een representativiteitseis gesteld in verband met het ontmoedigen van initiatieven die niet primair gericht zijn op belangenbehartiging, maar op commercie (zie uitvoeriger hierna).

In de ontwerp-MVT wordt nadrukkelijk aandacht besteed aan aspecten van internationaal privaatrecht, aangezien in met name de *Vedior*-zaak^[4] en *Shell*-zaak^[5] een aanzienlijk deel van de gedupeerden ten behoeve van wie verbindend verklaarde schikkingen zijn getroffen, buiten Nederland woonachtig waren. Recentelijk is in opdracht van het WODC door Van Lith e.a. een uitvoerig onderzoek verricht naar ipr-kwesties, wat heeft uitgemond in diverse aanbevelingen.^[6] Een deel van die aanbevelingen is overgenomen in het wetsvoorstel. Hierna zullen de belangrijkste elementen uit het wetsvoorstel thematisch en beknopt worden besproken.

2 Oproeping buitenlandse benadeelden

Het genoemde WODC-onderzoek heeft uitgewezen dat de Europese en internationale regelingen die voor Nederland gelden niet ongeschikt zijn voor de oproeping van grote aantallen bekende buitenlandse personen ten behoeve van wie de overeenkomst is gesloten, al is dat vaak kostbaar en arbeidsintensief. In een aantal gevallen schrijven de Europese en internationale regelingen geen wijze van oproeping voor. In die gevallen valt men terug op de wijze van oproeping en aankondiging zoals die is geregeld in art. 1013 lid 5 Rv en art. 1017 lid 3 Rv. Deze bepalingen bieden de rechter volgens de ontwerp-MVT voldoende ruimte om een adequate wijze van oproeping of aankondiging te bevelen. In navolging van Van Lith e.a. wordt deze ruimte voor het bepalen van de wijze van oproeping van buitenlandse benadeelden in het ontwerpvoorstel geëxpliciteerd, zodat de rechter een bepaalde wijze van oproeping of aankondiging kan bevelen of goedkeuren. Deze wijziging is in feite een codificatie van een bestaande praktijk.

De Wcam-overeenkomst en de Wcam-procedure zijn erop gericht om massavorderingen collectief af te wikkelen. Daarmee verdraagt zich moeilijk dat vele buitenlandse belanghebbenden zich aan de verbindendverklaring kunnen onttrekken omdat de oproeping hun niet heeft bereikt. Het Hof Amsterdam heeft zich er in een aantal zaken ook expliciet van vergewist of belanghebbenden in voldoende mate zijn opgeroepen. In art. 1013 lid 7 (ontwerpvoorstel) Rv wordt nu *uitdrukkelijk* bepaald dat de rechter de behandeling van het verzoek kan aanhouden indien hij van oordeel is dat de oproeping onvoldoende (bekende) personen ten behoeve van wie de overeenkomst is gesloten, heeft bereikt. Ook hier is in feite sprake van een bevestiging van de huidige praktijk.

3 Inzage in relevante stukken via internet

Het ontwerpvoorstel wil de mogelijkheden die internet biedt benutten, om (buitenlandse) belanghebbenden op eenvoudige wijze de mogelijkheid te bieden relevante stukken te kunnen verkrijgen, door deze te downloaden. Daartoe worden art. 1013 lid 4 Rv en art. 1017 lid 2 Rv aangepast, in die zin dat de rechter kan bevelen dat de relevante stukken op toegankelijke internetadressen kunnen worden geplaatst.

4 Wettelijke grondslag voor regiezitting

Mede om de rechter de gelegenheid te bieden om een wijze van oproeping van buitenlandse belanghebbenden te bevelen of goed te keuren, wordt art. 1013 lid 8 Rv aangepast. Bepaald wordt onder meer dat de rechter — op verzoek van (een van de) partijen of ambtshalve — in elke stand van de procedure een verschijning van partijen ter terechtzitting kan bevelen, teneinde het verloop van de procedure te bespreken en daaromtrent aanwijzingen te verstrekken en bevelen te geven. Dit is een codificatie van de huidige praktijk, waartegen geen bezwaar kan bestaan.^[7]

Niet overgenomen in het ontwerp-wetsvoorstel is de aanbeveling van Van Lith e.a. om de rechter expliciet in een regiezitting te laten beoordelen of aan het representativiteitsvereiste is voldaan. Een regiezitting leent zich er niet voor om reeds inhoudelijk op het verzoek in te gaan. Bovendien kan de rechter hierover nog geen oordeel geven indien niet alle belanghebbenden de gelegenheid hebben gehad om zich daarover uit te laten. Dat kan derhalve niet dan nadat de belanghebbenden zijn opgeroepen, terwijl in de regiezitting juist over de wijze van oproeping wordt beslist.

5 Beoordeling redelijkheid vergoeding tegen achtergrond van buitenlands recht

Indien een collectieve schikking ook vergoedingen aan buitenlandse benadeelden toekent, is denkbaar dat de redelijkheid van de toegekende bedragen beoordeeld moet worden tegen de achtergrond van aspecten van buitenlands recht.^[8] Door Van Lith e.a. werd aanbevolen om in art. 7:907 lid 2 BW te bepalen dat in zulke gevallen in de overeenkomst een *damage scheduling*-clausule moet worden opgenomen waarin rekening wordt gehouden met de verschillen in redelijkheid tegen de achtergrond van het toepasselijke recht. Deze aanbeveling is in het ontwerp-wetsvoorstel niet overgenomen. De redelijkheid van de in de overeenkomst toegekende bedragen dient te worden beoordeeld tegen de achtergrond van *alle* relevante omstandigheden van het geval. Er is volgens de ontwerp-MvT geen reden om in het bijzonder dat aspect als mogelijk relevante omstandigheid in de wet te noemen. Ik kan mij hierin vinden. Wel zou het wenselijk zijn als het Hof Amsterdam meer dan thans aspecten van buitenlands recht betreft in zijn motivering over de redelijkheid van de vergoeding, eventueel na daarover te zijn voorgelicht door partijen.

6 Claimcode en representativiteitseis in het collectief actierecht

Het ontwerp-wetsvoorstel besteedt ook aandacht aan de sterke opkomst van ad-hoc(claim)stichtingen, vooral in de financiële sfeer. Volgens de ontwerp-MvT is er reden om maatregelen te treffen die moeten ontmoedigen dat ad-hocstichtingen worden opgericht om belangen te behartigen van gedupeerden vanuit vooral commerciële motieven. Bovendien is er reden om gedupeerden en hun wederpartijen houvast te bieden en beter inzicht te geven in het functioneren en de professionaliteit van ad hoc opgerichte stichtingen. De Minister van Justitie juicht dan ook van harte het initiatief tot het opstellen van een zogenaamde 'claimcode' toe.^[9] De ontwerp-MvT signaleert als een oorzaak voor de sterke opkomst van ad-hocstichtingen de ingevolge art. 3:305a BW vrijwel voorbehoudloze toegang tot de rechter. Er is daarom volgens de minister reden om, afhankelijk van de omstandigheden, strengere toegangseisen te stellen aan zulke stichtingen. In het wetsontwerp wordt daarom voorgesteld om voor *deontvankelijkheid* in een collectieve actie te verlangen dat de eisende organisatie, gelet op de omstandigheden van het geval, voldoende representatief is ter zake van de belangen van degenen ten behoeve van wie de rechtsvordering is ingesteld (vgl. de representativiteitseis in de Wcam, art. 7:907 lid 3 onderdeel f BW).

De invoering van een representativiteitseis in het collectief actierecht is opmerkelijk. Bij de invoering van art. 3:305a BW in 1994 is er juist bewust van afgezien. Frenk betoogde in zijn proefschrift uit 1994 nog dat 'het met zoveel woorden stellen van deze eis (...) hoogst onverstandig [zou] zijn, omdat (...) het een open begrip is waaronder meerdere betekenissen schuil kunnen gaan. Toepassing in de praktijk zou tot willekeur kunnen leiden.'^[10] Destijds meende hij dat vooral art. 3:305a lid 5 BW een waarborg biedt tegen ongewenste praktijken. Intussen heeft de wetgever in 2005 bij invoering van de Wcam een representativiteitseis wel aangedurfd (zie art. 7:907 lid 3 onderdeel f BW). De door Frenk gevreesde gevolgen hebben zich bij de toepassing van de Wcam in ieder geval nog niet voorgedaan.^[11]

Volgens de ontwerp-MvT kan de representativiteit van een organisatie uit verschillende gegevens worden afgeleid, en het verdient daarbij geen aanbeveling een of meer gegevens doorslaggevend te achten. De ontwerp-MvT geeft de volgende richtsnoeren voor de beoordeling van de representativiteit (die logischerwijs gedeeltelijk ontleend zijn aan de MvT bij de Wcam).^[12] Deze zou bijvoorbeeld afgeleid kunnen worden uit de overige werkzaamheden die de organisatie verricht heeft om zich voor de belangen van benadeelden in te zetten, uit het aantal benadeelden dat aangesloten is bij of lid is van de organisatie, dan wel uit de vraag in hoeverre de benadeelden zelf de organisatie als representatief aanvaarden. Indien de hiervoor genoemde claimcode tot stand is gekomen, kan ook van betekenis zijn of de eisende organisatie aan de daarin opgenomen 'principes' voldoet. Voorts behoeft niet aan de representativiteit van een ad hoc opgerichte stichting te worden getwijfeld indien deze is opgericht door reeds bestaande representatieve organisaties. Ook kan de representativiteit afgeleid worden uit

het gegeven dat de organisatie niet alleen voor de veroorzaker(s), maar bijvoorbeeld ook voor de overheid als gesprekspartner is opgetreden. Het optreden als spreekbuis in de media kan ook een belangrijke aanwijzing zijn. Het lijkt mij dat de rechter met de hier genoemde gezichtspunten uit de voeten moet kunnen. Wel verwacht ik dat het oordeel van de rechter over de representativiteit van een belangenorganisatie onder omstandigheden moeilijk voorspelbaar zal zijn.^[13] De ontwerp-MvT verschaft immers geen duidelijkheid over de vraag welke combinatie van factoren de kwalificatie 'representatief' rechtvaardigt.

In de geldende Wcam wordt er volgens de ontwerp-MvT onvoldoende rekening mee gehouden dat een overeenkomst kan zijn gesloten door *meerdere* stichtingen en verenigingen. Om die reden wordt de tekst van art. 7:907 lid 1 en 3 onderdeel f BW aangepast. In het kader van art. 7:907 lid 3 onderdeel f BW is niet vereist dat iedere stichting of vereniging voldoende representatief is ter zake van de belangen van de gehele groep van personen ten behoeve van wie de overeenkomst is gesloten. Voldoende is volgens de ontwerp-MvT dat voor iedere mogelijk te onderscheiden groep van personen (ten minste) een van de contracterende stichtingen of verenigingen ter zake van hun belangen voldoende representatief is. Deze formulering in de ontwerp-MvT vind ik beter dan de formulering die het Hof Amsterdam heeft gebruikt in een aantal uitspraken dat elk van de belangenorganisaties 'voldoende representatief is ter zake van een voldoende omvangrijke groep van die personen'.^[14] Wat is immers een voldoende omvangrijke groep? Zou er iets op tegen zijn als een belangenorganisatie voor 1%, 0,1% of 0,01% van de gerechtigden tot een vergoeding representatief kan worden geacht? Bij de formulering in de MvT doet dit probleem zich niet voor.

Van de beoogde representativiteitseis zal waarschijnlijk een heilzaam effect uitgaan op de gesignaleerde problemen van concurrerende claimstichtingen. Men zou zich nog kunnen afvragen of de introductie van een representativiteitseis afdoende is. Het is immers niet uitgesloten dat *meerdere*belangenorganisaties representatief kunnen zijn op basis van de in de ontwerp-MvT genoemde criteria en een collectieve actie beginnen. In de literatuur zijn ook andere oplossingen voorgesteld voor het probleem van de samenloop van meerdere collectieve acties. Croiset van Uchelen e.a. stelden voor de rechter de bevoegdheid te geven verknochte vorderingen, ook *ambtshalve*, naar één rechtbank te verwijzen.^[15] Voorts betogen zij dat collectieve acties over 'min of meer hetzelfde geschil' samen zouden kunnen worden gevoegd, en een collectieve actie moet worden geselecteerd die als eerste mag worden uitgeprocedeerd.^[16] Deze suggesties zijn in het ontwerp-wetsvoorstel niet terug te vinden. Ik ben een voorstander van het eerste deel van het voorstel van Croiset van Uchelen e.a., namelijk dat de rechter ambtshalve verkochte vorderingen naar één rechtbank kan verwijzen, zodat tegenstrijdige uitspraken worden voorkomen. Minder eenvoudig lijkt mij een voorrangsregeling zoals door Croiset van Uchelen e.a. bepleit. Het selecteren van slechts één collectieve actie die mag worden uitgeprocedeerd, roept namelijk lastige vragen op over de criteria die daarvoor moeten worden aangelegd.^[17] Daarnaast is in de literatuur gesignaleerd dat het fenomeen van elkaar beconcurrerende claimstichtingen in de praktijk niet tot onoverkomelijke problemen heeft geleid, zodat de noodzaak voor een ingrijpende voorrangsregeling niet echt duidelijk is.^[18]

7 Gerechtigden tot indienen verzoek tot verbindendverklaring

Art. 7:907 lid 1 BW wordt in het ontwerp-wetsvoorstel zodanig aangepast dat duidelijk is dat het verzoek aan de rechter om de overeenkomst verbindend te verklaren alleen kan worden gedaan door de contracterende stichtingen en verenigingen en de partijen die zich hebben verbonden tot vergoeding van schade. In de huidige redactie kan dit verzoek worden gedaan door de partijen die de overeenkomst hebben gesloten. Denkbaar is echter dat ook een of meer individuele gedupeerden, zoals een institutionele belegger, partij is of zijn bij de overeenkomst, zoals dat bij de *Shell*-schikking het geval was. Daartegen bestaat volgens de ontwerp-MvT geen bezwaar, maar van de zijde van de gedupeerden moet het verzoek om ook voor andere gedupeerden de overeenkomst verbindend te laten verklaren, alleen kunnen worden gedaan door een of meer stichtingen of verenigingen die de belangen van deze gedupeerden behartigt.

Gegevens in de overeenkomst en aanvulling of wijziging daarvan

Art. 7:907 lid 2 BW bepaalt welke gegevens de verbindend te verklaren overeenkomst in ieder geval moet bevatten. Het wetsontwerp voegt toe dat in de overeenkomst een omschrijving moet worden opgenomen van de gebeurtenis of de gebeurtenissen waarop de overeenkomst ziet, aangezien dit volgens de ontwerp-MvT een essentieel gegeven is. Art. 7:907 lid 4 (ontwerp-wetsvoorstel) BW geeft daarnaast de rechter uitdrukkelijk de bevoegdheid om de overeenkomst met instemming van partijen aan te vullen of te wijzigen, zoals ook reeds geschiedde in de *Shell*-zaak en *Vedior*-zaak. Indien de rechter de overeenkomst aanvult of wijzigt, vermeldt hij de aanvulling of wijziging in de beschikking tot verbindendverklaring.

9 Toepassingsbereik Wcam niet beperkt tot schadeclaims

Het wetsontwerp wil buiten twijfel stellen dat de Wcam een ruim toepassingsbereik heeft. Art. 7:907 lid 7 (ontwerp-wetsvoorstel) BW brengt tot uitdrukking dat art. 7:907-910 BW van overeenkomstige toepassing zijn op overeenkomsten die eveneens de strekking hebben om voor personen die door een gebeurtenis benadeeld zijn,

een recht te scheppen om een beroep op de overeenkomst te doen, maar dan een ander recht dan een aanspraak op schadevergoeding. Te denken valt dan bijvoorbeeld aan een kwijtschelding van een schuld, zoals in de legiolesezaken.

10 Schorsing individuele procedures en stuiting verjaringstermijnen

Het wetsontwerp voorziet in een aanpassing van de regels over schorsing van lopende individuele procedures en de stuiting van verjaringstermijnen met betrekking tot die procedures.

Indien aan de rechter het verzoek wordt gedaan om een overeenkomst verbindend te verklaren, leidt dat ingevolge art. 1015 lid 1 (ontwerpvoorstel) Rv tot schorsing van *rechtswege* van procedures betreffende geschillen in de beëindiging waarvan de overeenkomst voorziet. Onder de huidige regeling wordt schorsing uitgesproken op verzoek van de vermeende schadeveroorzaker. Hoewel dat niet met zoveel woorden wordt gezegd in het ontwerpvoorstel, veronderstel ik dat ook lopende collectieve acties ex art. 3:305a BW worden geschorst. Ook dit is namelijk een procedure betreffende een geschil in de beëindiging waarvan de overeenkomst voorziet. In de MvT zou dit wellicht nog kunnen worden verduidelijkt. In art. 1015 lid 2 (ontwerpvoorstel) Rv wordt bepaald wanneer het geschorste geding kan worden *hervat*. De meest ingrijpende wijziging ziet op onderdeel b van dit tweede lid. Volgens de huidige redactie kan een geschorst geding worden hervat zodra een gerechtigde gebruik heeft gemaakt van zijn opt-out-mogelijkheid.^[19] In het ontwerpvoorstel kan het geding niet eerder worden hervat dan nadat de opt-out-termijn^[20] is verstreken. Het is namelijk van belang dat gedurende deze termijn wordt voorkomen dat er (mogelijk tegenstrijdige) uitspraken worden gedaan in individuele zaken die het evenwicht dat in de collectieve schikking is bereikt, kunnen verstoren.^[21] Deze aanpassing van de Wcam is dan ook toe te juichen.

Om te voorkomen dat als gevolg van de schorsing gedurende de behandeling van het verzoek individuele rechtsovereenkomsten verjaren, bepaalt art. 1013 lid 5 Rv dat het verzoek de verjaring stuit. De huidige redactie van lid 5 is volgens de ontwerp-MvT onoverzichtelijk. In het ontwerpvoorstel wordt onder meer bepaald dat een nieuwe verjaringstermijn gaat lopen op de dag volgende op die waarop de opt-out-termijn is afgelopen.^[22] Bovendien wordt de verjaringstermijn beperkt tot twee jaren. De achtergrond hiervoor is dat ex art. 3:319 lid 2 BW de verjaringstermijn anders doorgaans vijf jaar zou zijn. De praktijk wijst uit dat zulk een lange verjaringstermijn tot gevolg heeft dat vele gerechtigden die van hun opt-out-bevoegdheid gebruik hebben gemaakt, vaak langere tijd nadien geen verdere juridische stappen ondernemen. Dit heeft weer tot gevolg dat zelfs na een verbindendverklaring een definitieve afwikkeling van de zaak toch nog lang op zich kan laten wachten. Croiset van Uchelen e.a. hadden al gewezen op de onwenselijk lange verjaringstermijnen.^[23] Zij hadden voorts bepleit dat een collectieve actie ex art. 3:305a BW niet langer geldt als een stuiting van de verjaring ten behoeve van benadeelden. Die vergaande aanbeveling is niet overgenomen in het ontwerpvoorstel.

11 Preprocessuele comparitie

Art. 1018a (ontwerpvoorstel) Rv strekt tot invoering van een preprocesuele comparitie bij de rechtbank.^[24] Doel daarvan is een collectieve schikking (een overeenkomst in de zin van art. 7:907 lid 1 BW) te 'beproeven', zie art. 1018a lid 1 Rv. De preprocesuele comparitie kan worden verzocht door een stichting of vereniging die in geval van een massavordering opkomt voor de belangen van de benadeelden en die ingevolge art. 7:907 lid 1 BW bevoegd zou zijn om het Hof Amsterdam te verzoeken om een Wcam-overeenkomst verbindend te verklaren. Dat impliceert dat verzoekende stichting of vereniging ook representatief dient te zijn ter zake van de belangen van de benadeelden (vgl. art. 7:907 lid 3 onderdeel f BW). Tevens kan een dergelijke comparitie verzocht worden door de persoon of de personen die de schade hebben veroorzaakt of anderszins verantwoordelijk zijn voor de gebeurtenis of gelijksoortige gebeurtenissen waardoor een veelheid aan personen benadeeld is. Ook kunnen deze partijen gezamenlijk om een dergelijke comparitie verzoeken. De rechter kan dan een preprocesuele comparitie bevelen. Anders dan bepleit door de 'Tilburgse school',^[25] introduceert het ontwerpvoorstel geen *verplichte* preprocesuele comparitie. Deze keuze van de wetgever is mijns inziens verdedigbaar. Het kan aan de rechter worden overgelaten om te beoordelen of een preprocesuele comparitie gewenst is.

De MvT lijkt tamelijk optimistisch over het nut van een preprocesuele comparitie. Partijen en de rechter zouden in de gelegenheid zijn om te bezien of een collectieve schikking kan worden getroffen dan wel de verdere afhandeling kunnen bespreken. Dit zou partijen kunnen ondersteunen in buitengerechtelijke onderhandelingen. De rechter lijkt echter weinig middelen in handen te hebben om partijen daadwerkelijk tot hulp te zijn. In de literatuur is de gedachte geopperd dat de preprocesuele comparitie ook zou kunnen worden gebruikt om een prejudiciële vraag te stellen aan de Hoge Raad.^[26] Op basis van het wetsvoorstel prejudiciële vragen aan de Hoge Raad^[27] is dit echter niet mogelijk. Het antwoord moet namelijk nodig zijn om 'op de eis of het verzoek te beslissen' (zie art. 392 lid 1 (voorstel) BW), en van zulk een eis of verzoek is bij een preprocesuele comparitie geen sprake. Afgewacht zal moeten worden of de preprocesuele comparitie in de praktijk nuttig zal blijken te zijn.

12 Conclusie

Het in februari 2011 gepubliceerde voorontwerp van een wetsvoorstel tot wijziging van de Wet collectieve afwikkeling massaschade (Wcam) bevat een flink aantal voorgestelde wetswijzigingen. De 'technische verbeterpunten' ter zake van de Wcam zijn voor de praktijk van belang, maar weinig controversieel en veelal een bevestiging van een bestaande praktijk of een antwoord op eerdere suggesties voor verbetering in de literatuur. Geheel nieuw is de invoering van de mogelijkheid van een preprocesuele comparitie in de Wcam. Doel daarvan is om een collectieve schikking te 'beproeven'. De vraag is echter welke juridische middelen de rechter tijdens de comparitie ten dienste staan om het onderhandelingsproces tussen partijen te ondersteunen. Het voorontwerp introduceert ten slotte een representativiteits eis als voorwaarde voor ontvankelijkheid in het collectief actierecht ex art. 3:305a BW. Dit is opmerkelijk, aangezien daarvan in het verleden juist bewust is afgezien. Beoogd is de vrijwel voorbehoudloze toegang te beperken, in het licht van de opkomst van commercieel gedreven claimstichtingen. Ik verwacht dat van de representativiteits eis een heilzaam effect zal uitgaan. Wel is het begrip 'representativiteit' lastig te operationaliseren en zal op voorhand niet steeds duidelijk zijn of een belangenorganisatie hieraan naar het oordeel van de rechter voldoet.

Voetnoot

[1]

Zie <www.internetconsultatie.nl>. De mogelijkheid om op het ontwerp wetsvoorstel te reageren is op 15 april 2011 geëindigd.

[2]

Zie daarover *Kamerstukken II 2008/09*, 31 762, nr. 1-2.

[3]

Kamerstukken II 2010/11, 32 612, nr. 1-4.

[4]

Hof Amsterdam 15 juli 2009, *RF 2009/92*, *JOR 2009/325* m.nt. A.C.W. Pijls; *Ondernemingsrecht 2009/162*, p. 700-704 (afl. 16) met commentaar B.J. de Jong.

[5]

5Hof Amsterdam 29 mei 2009, *RF 2009/74*, *JOR 2009/197* m.nt. A.F.J.A. Leijten; *Ondernemingsrecht 2009/109*, p. 465-472 (afl. 10/11) met commentaar B.J. de Jong.

[6]

Van Lith e.a., *The Dutch Collective Settlements Act and Private International Law*, Den Haag: WODC 2010, <www.wodc.nl>.

[7]

Frenk, 'In der minne geschikt!', *NJB 2007/2129*, p. 2618, had al gepleit voor een wettelijke verankering van de regiezitting.

[8]

Dit speelde onder meer in de *Shell*-zaak, waarover De Jong, 'Schikking Shell met Europese beleggers', *Ondernemingsrecht 2007/97*, p. 311-316 (afl. 8). Zie voor de uitspraak Hof Amsterdam 29 mei 2009, *RF 2009/74*, *JOR 2009/197* m.nt. A.F.J.A. Leijten; *Ondernemingsrecht 2009/109*, p. 465-472 (afl. 10/11) met commentaar B.J. de Jong (*Shell*). Het hof besteedde aan dit aspect geen aandacht in zijn uitspraak.

[9]

Zie De Jong, 'Een Claimcode voor stichtingen die collectieve acties initiëren?', *Ondernemingsrecht 2010/46*, p. 239-243 (afl. 5).

[10]

Zie Frenk, *Kollektieve akties in het privaatrecht* (diss. Utrecht), Deventer: Kluwer 1994, p. 132. Zie ook p. 97 ('de[ze] eis van representativiteit [kan] met zijn niet te definiëren inhoud maar beter ... worden gemist').

[11]

Daarbij kan overigens wel de kanttekening worden geplaatst dat de beoordeling van de representativiteit van de belangenorganisatie in de Wcam-procedure plaatsvindt in een niet-contentieuze setting. In een collectieve actie zal het procesuele debat veel scherper worden gevoerd.

[12]

Kamerstukken II 2003/04, 29 414, nr. 3, p. 15.

[13]

Ik sluit niet uit dat dit lastig kan zijn voor bepaalde belangenorganisaties in de onderhandelingen met een schadeveroorzaker.

- [14] Hof Amsterdam 25 januari 2007, *NJ* 2007/427; *JOR* 2007/71 m.nt. A.F.J.A. Leijten (*Dexia*), r.o. 5.26. Vgl. ook Hof Amsterdam 29 mei 2009, *RF* 2009/74, *JOR* 2009/197 (*Shell*), r.o. 6.22.
- [15] Croiset van Uchelen e.a., “Mission Statement” van een gelegenheidscoalitie. Naar een effectievere afwikkeling van massaschade’, *NJB* 2007/2130, p. 2623.
- [16] Croiset van Uchelen e.a. 2007, a.w., p. 2623. Zie ook Cornegoor, ‘Collectieve acties en belangenorganisaties in hun verschijningsvormen’, in: F.M.A. ’t Hart (red.), *Collectieve acties in de financiële sector*, Amsterdam: NIBE-SVV 2009, p. 27, voor een vergelijkbaar pleidooi.
- [17] Croiset Van Uchelen e.a. 2007, a.w., p. 2624, noemen onder meer de deskundigheid en trackrecord van de eisende rechtspersoon en zijn adviseurs, de omvang van zijn achterban en zijn (maatschappelijk) draagvlak. Hierin lijkt ook een representativiteitseis te zijn geïncorporeerd.
- [18] Zie Lemstra, ‘Belangenorganisaties als procespartij’, in: F.M.A. ’t Hart (red.), *Collectieve acties in de financiële sector*, Amsterdam: NIBE-SVV 2009, p. 39.
- [19] Zie art. 7:908 lid 2 BW.
- [20] Zie art. 7:908 lid 2 BW.
- [21] Zie daarover Frenk 2007, a.w., p. 2617; Croiset van Uchelen e.a. 2007, a.w., p. 2622-2623.
- [22] Voordien was dat op de dag volgende op die waarop de opt-out-verklaring was afgelegd.
- [23] Croiset van Uchelen e.a. 2007, a.w., p. 2622.
- [24] Zie over deze figuur ook Asser, Groen & Vranken (met medewerking van Tzankova), *Uitgebalanceerd. Eindrapport Fundamentele herbezinning Nederlands burgerlijk procesrecht*, Den Haag: BJu 2006, p. 121-122. Zie voorts Tzankova, *Toegang tot het recht bij massaschade* (diss. Tilburg), Deventer: Kluwer 2007, p. 155-161.
- [25] Zie de publicaties aangehaald in de vorige noot.
- [26] Asser, Groen & Vranken 2006, a.w., p. 121.
- [27] *Kamerstukken II* 2010/11, 32 612, nr. 1-4.